

סדר מועד | מסכת מגילה י"ד | שבת פרשת וארא | כ"ב י"ח טבת תשפ"ב (26 דצמבר 2021 - 1 ינואר 2022)
Seder Moed | Masechet Megillah 14-20 | Shabbat Parashat VaEra | 22-28 Tevet (Dec. 26-Jan. 1)

Daf 14: WHY HALLEL IS NOT RECITED ON PURIM? בפורים את ההלל בפורים? מדוע אין קוראים את ההלל בפורים?

Why, unlike nearly all other holidays, is Hallel not recited on Purim? The Gemara presents **these three answers** to the question:

- 1) **Hallel is not recited over any miracle that took place outside of Eretz Yisrael**, and the Purim miracle happened in Persia, the kingdom of Achashverosh.
- 2) **Rav Nachman** theorized that the reading of the *Megillah* itself is an act of reciting *hallel*.
- 3) **Rava explained** that at the beginning of *Hallel* we recite Psalm 113, which starts: "*Hallelu-yah, hallelu avdei HaShem*," meaning, that we, servants of *HaShem*, praise Him. Therefore, on *Pesach*, for example, we recite "*Hallelu avdei HaShem*," because we were saved from enslavement under the Egyptian Pharaoh and became servants of *HaShem*. However, with the Purim miracle, although the Jews were saved from death, they remained under the rule of Achashverosh. As such, *Hallel* is not read on Purim.

מדוע אין קוראים את ההלל ביום הפורים, כפי שקוראים אותו בכל החגים? שהגמרא מביאה שלש תשובות על שאלה זו.

- א. בגלל שאין קוראים הלל על נס שקרה בחוץ לארץ, והרי נס הפורים קרה במלכות אחשורוש שבפרס.
- ב. רב נחמן השיב, שקריאת המגלה, בה מספר הנס הגדול, היא כמו קריאת הלל.
- ג. רבא מסביר, שבתחלת ההלל אנו אומרים את מזמור קי"ג בתהלים, בו נאמר: הללו-ה', הללו עבדי השם". הפירוש של הפסוק הוא, שאנו, עבדיו של הקדוש ברוך הוא, מהללים אותו. לכן, בפסח, למשל, אנו אומרים "הללו עבדי השם", כי נצלנו מהשעבוד של פרעה מלך מצרים והפכנו עבדים של הקב"ה, ולכן מתאים לומר "הללו עבדי השם". אבל בנס הפורים, בני ישראל נצלו ממות, אך הם נותרו תחת מלכות אחשורוש והיו משעבדים לו, ולכן אין קוראים הלל ביום הפורים.

Daf 15: THE SCEPTER WAS EXTENDED

Haman prepared *iggerot* (letters) in which it was written that the Jews were to be killed. These *iggerot* were written on 13 Nisan. Mordechai the *tzaddik* immediately went and warned Queen Esther that she had to go to see the king and convince him to cancel the evil decree.

Esther sent a message to Mordechai — "Please, gather all of the Jews in the city of Shushan to fast and pray for me to be successful in my mission to persuade King Achashverosh to call off the decree." Mordechai immediately declared a three-day fast. From 14 Nisan through 16 Nisan, the Jews of Shushan fasted. They did not eat on *Erev Pesach*, nor on the first or second days of the *Pesach* holiday.

Then, Esther entered the royal palace to see the King, even though she had not been invited to see him. Esther was very concerned because anyone who entered to see the King without permission was liable to be killed — unless the King extended his royal scepter toward that person, on the spot, as a sign of his approval of the visit. Rabbi Yochanan said that when Esther entered the King's royal chamber, three angels came to assist her. An angel extended the King's scepter to where Esther stood. Esther was able to touch the scepter and she was spared from possible death.

דף ט"ו: השרביט שהתארך

המן הרשע הכין אגרות שבהן היה כתוב, כי יש להרג את כל היהודים. האגרות הללו נכתבו בי"ג בניסן. מיד הלך מרדכי הצדיק והודיע לאסתר המלכה, שהיא חייבת להכנס אל המלך ולבקש ממנו לבטל את הגזרה הרעה.

שלחה לו אסתר המלכה: "אנא! אסף את כל היהודים הנמצאים בעיר שושן, שיצומו ויתפללו עלי שאצליח בשליחותי אל המלך אחשורוש, לבקש ממנו שיבטל את הגזרה". מיד הכריז מרדכי על צום של שלושה ימים! ומי"ד בניסן (ערב פסח) עד ט"ז בניסן צמו היהודים. כן, הם לא אכלו בערב פסח, גם לא ביום הראשון של פסח וגם לא ביום השני!

אז נכנסה אסתר אל המלך, אף על פי שהיא לא הזמנה אליו, והיא חששה מאד, כי מי שזכנס אל המלך ללא רשות - הורגים אותו, אלא אם כן מושיט לו המלך את שרביט (מקל) המלכות. אמר רבי יוחנן: בשזכנסה אסתר אל חדרו של המלך, הגיעו מלאכים לעזר לה, ואחד המלאכים האריך את שרביטו של המלך, עד למקום בו היא עמדה, וכך היא נגעה בשרביט ונצלה ממיתה.

Daf 16: 16 NISSAN

On a previous *daf* we learned about the miracle that happened to Queen Esther on 16 Nisan. Despite the fact she had entered the palace of King Achashverosh without first receiving permission, she was not killed. On this *daf* we learn about the events that took place later that same day. Achashverosh commanded Haman to have Mordechai dress in royal garments and parade him around Shushan on one of the king's horses. Haman went out to look for Mordechai and found him studying the *halachot* of *Minchat Ha'Omer* (First Barley Offering) with his students — since the *Minchat Ha'Omer* was offered on 16 Nisan. The *Korban Minchat Ha'Omer* was fulfilled by sacrificing a “*kometz*” (handful). The *kohen* would take a *kometz* of flour in the palm of his hand and offer it on the *miz'be'ach* (altar).

But when Mordechai saw Haman approaching on a horse, instead of expecting a reward, he thought: “Haman is surely coming to kill me!” Mordechai instructed his students to escape, so that they would not be killed too, and he prayed to God that he be spared. Courageously, Mordechai's students chose to remain. When Haman arrived, he asked Mordechai's students what they were learning. They told Haman they were learning about the *Minchat Ha'Omer* that was offered on that date when the *Beit HaMikdash* stood. On the following day, toward evening on 16 Nisan, on the second day in *sefirat ha'omer* (counting of the *omer*), Haman was hanged on a tree.

דף ט"ז: ט"ז בניסן

בשבוע שעבר למדנו על הנס הגדול שארע לאסתר המלכה, ביום ט"ז בניסן, בשעה שהיא נכנסה אל ארמונו של המלך אחשוורוש ללא רשות. בדרך זה לומדים על המשך הארועים באותו יום. בשאחשוורוש צוה את המן להלביש את מרדכי בבגדי מלכות ולהרכיבו על הסוס, יצא המן הרשע לחפש את מרדכי ומצא אותו לומד עם תלמידיו הלכות שקשורות למנחת העמר. כי בט"ז בניסן מקריבים בו מנחת העמר, שנעשית מ"קמץ"; הבהן לוקח "קמץ" קמח בכף ידו ומקריב אותו על המזבח.

בשמרדכי ראה את המן מגיע עם הסוס, קשב לעצמו: "בודאי הוא בא כדי לרצח אותי!". מיד בקש מרדכי מתלמידיו שיברחו, כדי שלא ירגו גם הם, והחל להתפלל לפני הקב"ה שיציל אותו. המן הרשע עמד בצד, ושאל את התלמידים מה למדתם? אמרו לו: "למדנו על הקמץ של המנחה, אותו היינו מקריבים היום בשבית המקדש היה קמץ". יום אחר כך, בט"ז בניסן לפנות ערב, ביום השני לספירת העמר, תלו את המן הרשע על הצלב.

Daf 17: WHO INSTITUTED FIXED HEBREW PRAYER?

After the destruction of the First *Beit HaMikdash*, *Am Yisrael* was exiled to *Bavel* (Babylonia) and then dispersed to many lands. Their children learned to speak the languages of the various countries in which they had been born. Lacking knowledge of their national language, Jews were no longer able to pray entirely in Hebrew and this forced them to mix in words from other languages into the prayer service. When Ezra HaSofer saw the decline of Hebrew language proficiency among the Jews of his time, he and his *Beit Din* (court) instituted one unified *Tefillah* (prayer) text in *Lashon haKodesh* (holy language of Hebrew) to be used by everyone. Had Ezra not established a set of fixed Hebrew prayer texts, eventually, no one would know how to pray properly.

Who were the *Chachamim* that formulated the unified prayer texts together with Ezra HaSofer? They were the “*Anshei Knesset HaGedolah*” (the 120 members of the Great Assembly). The *Anshei Knesset HaGedolah* were endowed with Heavenly Inspiration when composing the *Nusach Ha'Tefillah* (fixed prayer formula) and embedded in the text great spiritual and mystical meaning. Accordingly, a Jew is expected to singularly focus on the holy words of the prayer and refrain from thinking about other things.

דף י"ז: מי תקן את נסח התפילה?

בשנים ישראל גלה לבבל בתקופת חורבן בית המקדש הראשון, היו בני ישראל מפזרים בארצות רבות והילדים שנולדו להם, כבר דברו בשפה של הארץ שבה הם נולדו. כך יצא, שהיהודים דברו בשפות שונות, כי הם היו בכל מיני ארצות, והם לא היו מסגלים להתפלל בלשון הקדש בלי לערבב בתוך התפילה מלים משפות אחרות. כשראה זאת עזרא הסופר, הוא ובית הדין שלו תקנו נסח תפילה אחיד לכלם בלשון הקדש, שכלם יתפללו באותו נסח תפילה, כי אם לא היה עושה כך, מרב לשונות ושפות רבות, בסוף לא היו יודעים להתפלל כראוי (ע"פ הרמב"ם בהתחלת הלכות תפילה).

מי היו החכמים שתקנו עם עזרא הסופר את סדר התפילה? בדרך זה לומדים, שהיו מאה ועשרים חכמי ישראל, ביניהם נביאים! והם היו קרויים “אנשי כנסת הגדולה”. הם תקנו את נסח התפילה. אנשי כנסת הגדולה חברו את נסח התפילה על פי נבואה ורוח הקדש והם הכניסו בנסח התפילה סודות גדולים וקדושים. כשמתפללים צריך לבון בדייק על מלות התפילה שאומרים ולא לחשב מחשבות אחרות.

Daf 18: LAWS REGARDING READING OF THE MEGILLAH

דף י"ח: דיני קריאת המגילה

The text of *Megillat Esther* needs to be read sequentially, in the proper order. The *Gemara* states that an individual who reads sections of the *Megillah* out of their proper order has not fulfilled the *mitzvah* of reading the *Megillah*. If a *ba'al koreh* (*Megillah* reader) becomes confused and accidentally skips over reading one word, what should be done?

The *Gemara* states: if the *ba'al koreh* continues to read the remaining *p'sukim* and, only after finishing the entire *Megillah*, goes back and rereads the *pasuk* in which a mistake was made, then no one present fulfills their obligation of hearing the *Megillah* — because it is essential to read the *p'sukim* in order! Therefore, immediately after making the mistake in the reading of a particular *pasuk*, the *ba'al koreh* should go back and reread that selection a second time, and only after that, resume reading the rest of the *Megillah*.

Here's another *halacha*: Reuven sat in synagogue and attentively listened to the reading of *Megillat Esther*. But, then, suddenly ... he sneezed. At that moment, he missed a single word chanted by the *ba'al koreh*. What is Reuven required to do? Reuven is required to read the words he missed right away.

את מגילת אסתר צריך לקרוא לפי הסדר. הגמרא אומרת, שמי שקורא פסוקים לא לפי הסדר, אינו יוצא ידי חובת מצות קריאת המגילה. אם הבעל קורא מתבלבל בקריאת אחד הפסוקים, נביים, בטעות הוא מדלג על מלה אחת. מה עליו לעשות?

הגמרא אומרת, שאם הוא ימשיך לקרוא את כל הפסוקים, ורק בסוף המגילה יחזור ויקרא שנית את הפסוק שבו הוא טעה - אף אחד לא יצא ידי חובת מצות קריאת המגילה, כי צריכים לקרוא את הפסוקים לפי סדר! לכן, מיד בשטעה בקריאת פסוק מסוים, הוא צריך לחזור ולקרוא אותו פעם נוספת ואחר כך להמשיך בקריאת המגילה.

הבה נלמד הלכה נוספת. ראובן ישב בבית הכנסת, שמע את קריאת המגילה בקשב רב, אך לפתע... התעטש. באותה שניה הוא לא הצליח לשמע מלה אחת שקרא הבעל קורא. מה עליו לעשות? הוא צריך לקרוא מיד בפיו את המלה וכן הוא ישלים את המלה החסרה.

Daf 19: SHIMON FROM JERUSALEM TRAVELS TO NETANYA FOR PURIM

דף י"ט: שמעון מירושלים נוסע לנתניה לפורים

Chazal derived a law from a verse in *Megillat Esther*. As we were taught on a previous *daf*, Purim is celebrated on 15 Adar in cities that were surrounded by a wall since the time of *Yehoshua Bin Nun*; while Purim is celebrated on 14 Adar in cities that were not surrounded by a wall back then. In the city of Jerusalem, which has been surrounded by a wall since the time of *Yehoshua Bin Nun*, Purim is celebrated on 15 Adar. However, in Netanya, which is a city without a wall, Purim is celebrated on 14 Adar.

Shimon lives in Jerusalem and chose to visit Netanya during the week of Purim. On which day should Shimon observe the Purim holiday? Should Shimon celebrate on 15 Adar, since he lives in Jerusalem, or perhaps, on 14 Adar because he is currently spending time in Netanya?

Chazal ruled that Shimon should celebrate Purim in Netanya on 14 Adar. Based on what source did *Chazal* make their ruling? *Megillat Esther* (9:19) states: "Jews in the unwallled villages, who live in neighboring cities observe Purim on the 14th of Adar." Since the *pasuk* says "Jews in an unwallled village", i.e., who live in an unwallled village, why was it necessary to add "who reside in the neighboring cities"? From the second portion of the *pasuk*, *Chazal* learned that if an individual was to visit a neighboring village, even if that person lives in a walled city, they are to observe Purim on 14 Adar.

תז"ל הקדושים למדו הלכה מן הפסוקים של מגילת אסתר. כפי שאתם יודעים בנדאי, בערים המקפות חומה מימות יהושע בן נון, חל יום הפורים בט"ו באדר, ובערים שאינן מקפות חומה מימות יהושע בן נון, יום הפורים חל בי"ד באדר. לכן, בעיר ירושלים, שהיתה מקפת חומה, פורים הוא בט"ו באדר, אך בעיר נתניה שלא היתה מקפת חומה, פורים הוא בי"ד באדר.

עתה, הבה נשאל שאלה: שמעון מתגורר בירושלים, אך הוא נסע לשבוע לנתניה. מתי הוא צריך לקיים את יום הפורים? בט"ו באדר, מפני שהבית שלו בירושלים, או שמא בי"ד באדר, כי בעת הוא נמצא בנתניה?

אמרו תז"ל: בנתניה. מהיכן ידעו זאת? כי כתוב במגילה (פרק ט' פסוק י"ט): ש"היהודים הפרזים הישבים בערי הפרזות", מקימים פורים בי"ד באדר. השמעתם לב? הן כבר כתוב "היהודים הפרזים", כלומר, היהודים הגרים בעיר בלי חומה, למה צריך להוסיף ולכתב "היושבים בערי הפרזות"? מכאן למדו חכמים, שאפילו מי שגר בעיר מקפת חומה, אם נמצא בפורים בעיר פרוזה, יקיים פורים בי"ד באדר.

Daf 20: WHEN DOES NIGHT END?

דף כ': מתי מסתיים הלילה?

On this *daf*, we learn about two turning points that take place every time night ends and a new day begins. The first is “*Aloht HaShachar*” and the second is “*Netz HaChamah*”. What is “*Aloht HaShachar*” (rising of the morning)? It is the moment when the first faint light appears in the eastern sky. Many *poskim* (*halachic* authorities) maintain that “*Aloht Hashachar*” occurs 72 minutes prior to the sunrise.

What is “*Netz HaChamah*”? It is the precise moment of sunrise, when the ball of the sun begins to be visible on the eastern horizon. *Netz HaChamah* obviously takes place after *Aloht HaShachar*, because the first rays of lights precede the rise of the sun itself.

Certain *mitzvot* are only to be performed during the day, e.g., *Brit Milah* or the daytime reading of *Megillat Esther* on Purim. The *Gemara* states that the day is considered to begin at *Aloht HaShachar*. Performance of daytime *mitzvot* are permitted beginning from that time. However, since it is possible to err and become confused regarding about when daytime truly begins, *Chazal* mandated for the performance of daytime *mitzvot*, that one preferably wait until *Netz HaChamah* when the shining sun can clearly be seen.

בדף זה לומדים על שני תהליכים (דברים שקורים) בכל פעם שהלילה נגמר ומתחיל יום. הראשון הוא “עלות השחר”. השני הוא “נץ החמה”. מהו “עלות השחר”? עלות השחר הוא הזמן שבו אור קלוש (תלש מאד) מתחיל להאיר, עוד לפני שרואים את השמש, לפני שהיא זורחת. רבים מפוסקי ההלכה סוברים, שהזמן של “עלות השחר” הוא שבועים ושנים ידקות לפני זריחת השמש.

מהו “הנץ החמה”? הנץ החמה הוא הזמן בו השמש מנצנצת, כבר רואים את הקצה של השמש מתחיל לעלות. כמובן, שזמן “הנץ החמה” הוא אחרי “עלות השחר”. כי בתחלה יש קצת אור, ואחר כך מתחילה השמש לעלות.

יש מצוות אותן מקימים ביום בלבד, למשל, ברית מילה, או קריאת המגלה ביום הפורים (חוץ מקריאת המגלה בלילה). הגמרא אומרת, שבאמת כבר מעלות השחר נחשב יום, ואפשר לקיים מצוות שקשורות ליום, אבל מפני שנתן להתבלבל ולטעות מתי בדיוק התחיל היום, מחכים עד נץ החמה. אז רואים הכל שהשמש החלה לזרוח.

D'VAR TORAH: PARASHAT VAERA

דבר תורה: פרשת וארא

Moshe Rabbeinu asked his brother Aharon to strike the Nile River to initiate the plague of blood and to hit the soil of Egypt to commence the plague of lice, as Moshe did not want to repay with evil the kindnesses accorded to him by those entities. Through these acts, Moshe teaches the importance of *hakarat hatov* (“recognition of the good,” or gratitude). However, it must be questioned: How does *hakarat hatov* relate to sand and water, inanimate things that do not comprehend what is being done to them? Answering this question sharpens our realization of the fact that gratitude is not primarily meant for the person who is thanked, but rather, for the sake of the person giving the thanks. When we give gratitude and we acknowledge the good done on our behalf, we become whole, happy, and satisfied from the benevolent reality we have merited and in which we live.

ידועים הדברים שמשך רבנו בקש מאהרן אחיו להכות את היאור במכת הדם ואת האדמה במכת הננים משום שלא רצה להשיב רעה תחת הטובה שהם עשו עמו. בדברים אלו משה מדגיש ומלמדנו את חשיבות הברת הטובה – אף יש לשאל ולהבין מה הברת טובה שיכת ביחס לחול ומים שהם דוממים וכך אינם מבינים את שעושים להם? שאלה זו מחדדת את ההבנה כי הברת התודה בעקרה איננה בשביל זה שמודים לו אלא בשביל המודה בעצמו. קשאנו מכירים תודה אנחנו מכירים בטוב שנעשה לנו, ונעשים מלאים, שמחים ושבועי רצון מהמציאות הטובה לה זכינו ובה אנו חיים.